

Sygn. akt XV Ca 976/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XV Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Brygida Łagodzińska

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2016 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. C.

przeciwko R. G.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gostyniu

z dnia 23 maja 2016 r.

sygn. akt I C 535/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że:

1. oddala powództwo,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 550 zł z tytułu zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Brygida Łagodzińska

UZASADNIENIE

Pozwem, złożonym w Sądzie w dniu 2 grudnia 2015 r., A. C. wniósł o zasądzenie od R. G. kwoty 4.400 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa oraz kosztami postępowania według norm przepisanych tytułem naprawienia szkody, jaką poniósł na skutek nieprawidłowego wykonania umowy o świadczenie usług z zakresu księgowości przez pozwanego.

W odpowiedzi na pozew pozwany R. G. wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska.

Wyrokiem z dnia 23 maja 2016 r. Sąd Rejonowy w Gostyniu w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.400 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za

opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty; w punkcie 2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 839 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany, zaskarżając je w całości. Apelujący zarzucił orzeczeniu:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów wyznaczonej logicznym rozumowaniem i zasadami doświadczenia życiowego, a w konsekwencji dokonanie dowolnej, w szczególności wybiórczej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i brak wszechstronnego jego rozważenia, poprzez:

a) błędne przyjęcie, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy o świadczenie przez pozwanego usług na rzecz powoda jako osoby fizycznej, pomimo, że przedłożone przez powoda dowody, w szczególności dokumenty i pisma nie dawały podstaw do dokonania tego rodzaju ustaleń, które to ustalenia Sąd poczynił jedynie w oparciu o dowód z przesłuchania powoda;

b) uznanie zeznań powoda za wiarygodne w pełni, pomimo, że Sąd dokonał ostatecznie ustaleń faktycznych niekorespondujących z przedstawioną przez powoda wersją wydarzeń;

c) przyjęcie, że pozwany zobowiązał się do nieodpłatnego świadczenia na rzecz powoda czynności, z uwagi na fakt, że powód uiszczał na rzecz pozwanego wynagrodzenie z innego tytułu – z tytułu usług księgowych świadczonych przez pozwanego na rzecz innego podmiotu;

2) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku tj. art. 227 k.p.c. oraz 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., poprzez uwzględnienie powództwa w całości, pomimo, że strona powodowa wbrew obciążającego ją ciężarowi dowodu w żaden wiarygodny sposób nie wykazała zasadności dochodzonego roszczenia;

3) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez uznanie, że pozwany świadczył na rzecz powoda czynności związane ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, ustalał wysokość comiesięcznych składek powoda i składał w jego imieniu deklaracje do ZUS, pomimo, że okoliczności powyższe Sąd ustalił w sposób całkowicie dowolny, a wyciągnięte wnioski nie znajdowały żadnego oparcia w zgromadzonym, nawet bezspornym materiale dowodowym.

Mając na uwadze powyższe, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Powód w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie jej w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Na wstępie należy nadmienić, że niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, co stosownie do treści art. 505¹³ § 2 k.p.c. powoduje, że Sąd Odwoławczy, który nie przeprowadzał postępowania dowodowego ma obowiązek wyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku jedynie podstawy prawnej orzeczenia, z przytoczeniem przepisów prawa.

Trafnie przyjął Sąd I instancji, że roszczenie powoda znajduje oparcie w przepisie art. 471 k.c. To zaś skutkuje tym, że to na powodzie spoczywał ciężar wykazania wszystkich przesłanek roszczenia odszkodowawczego, wymienionych przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Wbrew jednak stanowisku tego Sądu, w ocenie Sądu Okręgowego, powód obowiązkowi temu nie sprostał.

Zauważyć bowiem należy, że powód na poparcie swoich twierdzeń w zakresie zawarcia z pozwanym umowy o świadczenie usług z zakresu księgowości mających polegać za zgłoszeniu powoda do ubezpieczenia społecznego oraz składania za powoda przez kolejne 24 miesiące do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiednich deklaracji - nie zaferował żadnego dowodu za wyjątkiem własnych twierdzeń. Jako materiał dowodowy w postaci dokumentów, powód zaferował jedynie zgłoszenie powoda jako płatnika składek ZUS, deklaracje rozliczeniowe wygenerowane z programu Płatnik wraz z potwierdzeniem ich wysyłki w drodze elektronicznej, blankiety z programu Płatnik wskazujące wysokość składek, pismo z ZUS kierowane do powoda z informacją o nieprawidłowościach w rozliczaniu składek, wezwania kierowane do pozwanego, odpowiedź na to wezwanie pozwanego, umowę nr (...), umowę o świadczenie usług z zakresu księgowości oraz jej wypowiedzenie dokonane przez powoda. Zdaniem Sądu Okręgowego, na podstawie żadnego z wyżej wymienionych dowodów w postaci dokumentów nie można stwierdzić, że pozwany zobowiązał się względem powoda w jakiegokolwiek formie do świadczenia usług w postaci zgłoszenia powoda jako osoby fizycznej do ubezpieczenia społecznego oraz składania za powoda przez kolejne 24 miesiące do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiednich deklaracji. Powód mimo, iż był reprezentowany w sprawie przez fachowego pełnomocnika nie przedstawił w sprawie również jakiegokolwiek dowodów na okoliczność, że pozwany wspomniane usługi wykonywał. Przedstawione w załączeniu do pozwu zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego oraz deklaracje wraz z potwierdzeniami wysyłki nie dostarczają informacji, kto dokumenty te sporządził i wysłał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wbrew stanowisku powoda, pismo pozwanego datowane na 20 sierpnia 2015 r. nie stanowi dowodu na okoliczność tego, że pozwany w ramach umowy zawartej ze spółką (...) k. miał świadczyć usługi również na rzecz powoda jako osoby fizycznej. Wyrażone w tym piśmie twierdzenie pozwanego, że powołana spółka w okresie od stycznia 2013 r. do stycznia 2015 r. uzyskała przysporzenie majątkowe w postaci faktycznego zmniejszenia obciążenia miesięcznego kosztu obsługi ksiąg rachunkowych w stosunku do umowy w wysokości 1.805 zł nie stanowi poparcia dla twierdzeń powoda, chociażby z tego powodu, że w rozpoznawanej sprawie powód domaga się od pozwanego zapłaty z tytułu nieprawidłowego wykonania umowy w postaci rozliczania składek powoda na ubezpieczenie społeczne w niewłaściwej podstawie obejmujące inny okres, a mianowicie od października 2010 r. do czerwca 2012 r. Powód uznając te twierdzenia pozwanego jako dowód na poparcie swojego stanowiska nie wyjaśnił tych rozbieżności.

Ponadto jako poparcie tezy o zawarciu przez strony umowy w zakresie świadczenia na rzecz powoda jako osoby fizycznej usług księgowości, Sąd Rejonowy niezasadnie przyjął twierdzenia powoda, że pozwany wcześniej wykonywał na rzecz powoda pewne usługi nieodpłatnie.

O ile na etapie składania pozwu powód mógł nie spodziewać się tego, że pozwany zaprzeczy okolicznościom, że sporządził te dokumenty i z tego względu co jest zrozumiałe, nie przedstawił tego rodzaju dowodów, to jednak na dalszym etapie postępowania był obowiązany wykazać prawdziwość swoich twierdzeń z uwagi na podniesione przez pozwanego zarzuty. W szczególności powód miał możliwość złożenia chociażby wniosku o zwrócenie się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji kto w imieniu powoda składał deklaracje w okresie od października 2010 r. do czerwca 2012 r. w drodze elektronicznej lub przedstawienia jakiegokolwiek korespondencji wymienianej pomiędzy stronami. Powód znając stanowisko pozwanego, nie podjął dalszej inicjatywy dowodowej, stąd jego zeznania złożone na rozprawie w dniu 13 maja 2016 r., w obliczu zaprzeczenia pozwanego wszystkim tym twierdzeniom nie mogą stanowić wystarczającego dowodu na potwierdzenie twierdzeń strony powodowej.

Podkreślenia wymaga, że postępowanie cywilne ma kontradyktoryjny charakter, czego wyrazem jest art. 232 k.p.c., określający obowiązek stron do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, co z kolei jest potwierdzeniem reguły art. 6 k.c., wyznaczającej sposób rozłożenia ciężaru dowodu. Reguły wyrażone w powołanych przepisach nie określają jedynie zakresu obowiązku zgłaszania dowodów przez strony, ale rozumiane muszą być przede wszystkim w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał. Nie jest rzeczą Sądu poszukiwanie za stroną dowodów przez nią niewskazanych, mających na celu udowodnienie jej twierdzeń. Strona powodowa, domagając się od pozwanego zapłaty z tytułu nienależytego wykonania umowy, powinna przede wszystkim wykazać fakt zawarcia umowy z pozwanym i okoliczność wykonania przez niego tej umowy w sposób wadliwy, czego w ocenie Sądu II instancji, powód nie uczynił.

Sąd Rejonowy wobec braku stawiennictwa pozwanego na rozprawie uznał twierdzenia powoda niezasadnie uznał za wystarczające dla przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za zaistniałą szkodę twierdzenia powoda. Stanowiska tego w ocenie Sądu Odwoławczego, nie można podzielić, skoro pozwany w toku postępowania wyraźnie przedstawił swoje stanowisko, w którym zaprzeczył, aby zobowiązywał się względem powoda do świadczenia wskazanych w pozwie usług. Brak stawiennictwa pozwanego na terminie rozprawy, nawet mimo jego nieusprawiedliwienia w sposób przewidziany przepisami prawa oraz mimo nieuzasadnionego zasłaniania się tajemnicą zawodową przez pozwanego, nie mógł skutkować niejako przerwaniem na niego ciężaru dowodowego w niniejszej sprawie. Pozwany wszak nie miał obowiązku wykazywania nieistnienia umowy, względnie wykonania jej w sposób prawidłowy. Podkreślić należy, że w rozpoznawanej sprawie to powód w myśl obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. i 417 k.c. obowiązany był wykazać przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej.

Analizując zatem zarzuty apelacji oraz motywy rozstrzygnięcia wskazane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sądu Rejonowego, za zasadne uznać należało zarzuty skarżącego dotyczące sprzeczności istotnych ustaleń Sądu ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a tym samym naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 6 k.c. polegającego na nieprawidłowym rozłożeniu ciężaru dowodu w rozpoznawanej sprawie.

Rację miał również apelujący wskazując, że Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia ustnej umowy o świadczenie przez pozwanego usług na rzecz powoda jako osoby fizycznej, pomimo iż powód wyraźnie wskazywał inną podstawę faktyczną powództwa. Mianowicie powód wywodził, że pozwany zobowiązał się do świadczenia na jego rzecz jako osoby fizycznej nieodpłatnie dodatkowych usług w ramach zawartej ze spółką (...) k. umowy o świadczenie usług. Sąd Rejonowy w tym kontekście słusznie uznał roszczenie oparte o niewłaściwe wykonanie umowy z dnia 10 listopada 2008 r. za niezasadne i Sąd Okręgowy tę ocenę w pełni podziela. Nie mniej jednak twierdzenia strony powodowej oraz zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dawały podstaw do dokonania tego rodzaju ustaleń które poczyni Sąd I instancji, że strony zawarły w formie ustnej osobną umowę o świadczenie usług względem powoda jako osoby fizycznej. Sąd Rejonowy o ile uprawniony jest do samodzielnej oceny oświadczeń woli stron, to jednak ta ocena nie może być dowolna i sprzeczna z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu Odwoławczego powód nie wykazał w sposób dostateczny przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego z art. 471 k.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone orzeczenie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w ten sposób, że w punkcie 1. oddalił powództwo w całości.

Konsekwencją powyższego orzeczenia była zmiana orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego w punkcie 2. w ten sposób, że kosztami tymi obciążono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w całości pozwanego i zasądono od powoda na rzecz pozwanego z tego tytułu kwotę 617 zł, na którą składa się opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2002 nr 163 poz. 1348 z późn. zm.). Przepisy powyższe znajdowały zastosowanie w niniejszej sprawie z uwagi na § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i zasądono od powoda na rzecz pozwanego kwotę 550 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, na którą składa się kwota 100 zł tytułem należnej opłaty od apelacji oraz kwota 450 zł jako wynagrodzenie pełnomocnika ustalone na podstawie § 2 pkt 3 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. roku w sprawie opłat za czynności adwokackie z uwzględnieniem zmiany wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Ubocznie należy nadmienić, że opłata od apelacji w kwocie 122 zł nadpłacona przez pozwanego winna zostać zwrócona pozwanemu ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gostyniu.

Brygida Łagodzińska